

PŘÍKLADY PRO VÝBĚR ZÁSADNÍHO VZDĚLÁVACÍHO OBSAHU

Člověk a svět práce

1. Co je v oblasti člověk a svět práce zásadní?

Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce na 2. stupni základního vzdělávání je osm tematických okruhů, z nichž je okruh Svět práce povinný a dále každá škola vybírá a zařazuje do výuky minimálně jeden další okruh.

Podstatou okruhu Svět práce je kariérové vzdělávání, které je zásadní pro směřování žáka k budoucímu povolání a s ním souvisejícímu vzdělávání. Žáci si osvojují dovednosti poznávání sama sebe, světa práce i poradenských služeb, učí se plánovat svůj kariérový rozvoj a prezentovat sebe i výstupy své práce.

Co se týče ostatních (volitelných) okruhů, jedná se z větší části o okruhy spojené s technickým vzděláváním. Pro realizaci těchto okruhů lze vyjít z [Metodického doporučení MŠMT z roku 2015](#) a z indikátorů [Standardů pro základní vzdělávání](#).

2. Jak vybrat zásadní vzdělávací obsah v okruhu svět práce?

Při výběru zásadního vzdělávacího obsahu se zaměřte na ten, který podporuje osvojování kariérových kompetencí / dovedností řízení kariéry. Nejde tedy primárně o to, vyžadovat od žáků rozsáhlé znalosti o trhu práce, nýbrž naučit je hledat a pracovat s kariérovými informacemi, poznávat své silné stránky a zájmy, plánovat a rozhodovat se. Pro žáky 8. a 9. ročníku je také důležité získat všechny potřebné informace o volbě střední školy, souvisejícím přijímacím řízení a poradenských službách. K tomu lze využít i veletrhy vzdělávání – v prezenční nebo online podobě.

Výběr zásadního vzdělávacího obsahu je možné si ukázat na příkladu očekávaného výstupu ČSP-9-8-01 *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí*.

Je možné, že si v praxi kladete otázku: *Jaké příklady profesí vybrat? Jaké pracovní činnosti mají žáci znát?* Jestliže je cílem rozvoj dovedností, není zapotřebí představovat žákům kompletní výčet všech profesí a pracovních činností. Ukazujte jim, že se jednotlivé profese od sebe mohou výrazně lišit z hlediska vykonávaných činností a potřebných předpokladů. To lze ukázat na příkladu srovnání 2–3 odlišných profesí – např. práce s lidmi vs. samostatná práce. Výběr příkladů je navíc možné nechat přímo na žácích podle jejich zájmů.

Při plánování výuky vždy promýšlejte postup, jakým lze vzdělávacích cílů dosáhnout. Zvažujte tedy vhodné metody a formy výuky a používejte pro osvojování vzdělávacího obsahu přiměřené učební činnosti. Pro osvojení tématu orientace na trhu práce to mohou být například diskusní aktivity, práce ve dvojicích či menších skupinách, práce s profesními informacemi a čtení s porozuměním. Aktivita by měla být co nejvíce na straně žáků.

3. Ilustrativní příklad s komentářem

Hloubku a šíři vzdělávacího obsahu může ukázat tento ilustrativní příklad, respektive zadání úkolů pro žáky.

- Pracuj s portálem [Infoabsolvent](#), vyber si 2 profese, které odpovídají tvým zájmům a dovednostem, a najdi o nich potřebné informace.

- b) Představ tříde dané profese – jaké pracovní činnosti obsahují a jaké předpoklady (vlastnosti, dovednosti, vzdělání) musí mít člověk, aby je mohl vykonávat, v čem se podobají a v čem liší, jaké v nich pro sebe vidíš výhody/nevýhody.
- c) Diskutuj s ostatními žáky nad odlišnostmi různých profesí a předpokladů pro jejich vykonávání.

Ačkoliv je tato úloha velmi variabilní a lze ji realizovat různými způsoby (individuálně, diskusně, ve dvojicích nebo v menších skupinkách; v klasické vyučovací hodině, projektovým způsobem, jako referát; při prezenční i distanční výuce), celkový časový rozsah aktivity neurčuje rozsah informací o profesích. Je ovšem důležité, aby měl každý žák možnost reflexe svého kariérového směřování. Pokud potřebujete uspořít čas, pohlídejte, aby se profese zbytečně neopakovaly, ale aby byly žáky představeny profese různého zaměření (např. expertní vs. manažerská práce, technické vs. administrativní/sociální profese). Důležité je také propojovat dané profese/povolání s kvalifikačními předpoklady a pomáhat tak žákům k podloženému rozhodnutí o výběru střední školy. Žáci, kteří mají zájem o další informace, mohou pokračovat individuálně, nebo je možné je odkázat na poradenské služby (kariérový poradce apod.).

[Odkazy na informační zdroje](#)

[Infoabsolvent.cz – pracovní listy](#) (přímo využitelné ve výuce = kariérovém vzdělávání nebo při kariérovém poradenství)

[Standardy pro základní vzdělávání – Člověk a svět práce](#) (k volitelným tematickým okruhům; včetně indikátorů, které stanovují minimální úroveň zvládnutí očekávaných výstupů)

[Metodické doporučení k výuce vzdělávacího oboru Člověk a svět práce na 2. stupni základních škol](#) (k Technické výchově; včetně indikátorů, které byly základem pro tvorbu indikátorů ve Standardech)